

Αντιπρύτανης ΕΚΠΑ Χρήστος Καραγιάννης: “Ο αείμνηστος Ηλίας Οικονόμου δίδαξε ότι ο σύγχρονος θεολόγος δεν είναι κομπάρσος, αλλά πρωταγωνιστής”

/ [Επικαιρότητα](#)

Σε κλίμα συγκίνησης είπαν το “ύστατο χαίρε” συγγενείς, μαθητές και φίλοι στον αείμνηστο Βιβλικό Θεολόγο [Ηλία Β. Οικονόμου](#), ο οποίος κοιμήθη σε ηλικία 91 ετών στις 18 Φεβρουαρίου 2024.

Η Εξόδιος Ακολουθία τελέστηκε στον **Ιερό Ναό Αγίου Διονυσίου στον Διόνυσο Αττικής**, με τον Αντιπρύτανη Έρευνας, Καινοτομίας και Δια Βίου Μάθησης, Αναπληρωτή Καθηγητή **κ. [Χρήστο Καραγιάννη](#)**, να εκφωνεί επικήδειο λόγο εκ μέρους της Θεολογικής Σχολής. **Ο κ. Καραγιάννης**, μαθητής και ο ίδιος του αείμνηστου Καθηγητή, σκιαγράφησε την προσωπικότητα του εκλιπόντος ενώ αναφέρθηκε στην συνεισφορά του στα θεολογικά δρώμενα, στην έρευνα της Παλαιάς Διαθήκης, αλλά και στην παρακαταθήκη την οποία αφήνει τόσο στη

Θεολογική Σχολή Αθηνών, όσο και στην ακαδημαϊκή κοινότητα και την πατρίδα εν γένει.

“Οι παλαιότεροι αλλά και οι νεότεροι ενθουμούνται την εμβληματική παρουσία του στην Κοσμητεία που συνδυάστηκε με καρποφόρο θητεία. Ο Καθηγητής αγαπούσε με όλο του το είναι τη Σχολή. Όταν κλήθηκα να αναλάβω τα πολυεύθυνα καθήκοντα του Κοσμήτορα με κάλεσε να μοιραστεί μαζί μου σκέψεις και ιδέες, το όραμα που εξακολουθούσε να έχει για την τροφό Σχολή μας και όταν την επισκέφθηκε για τελευταία φορά, και την είδε ανακαινισμένη, εμφανώς συγκινημένος μου είπε χαρακτηριστικά, κρατώντας μου το χέρι, «την πονάω τη Σχολή γιατί την αγαπώ και σε αυτή οφείλουμε όλοι μας, δεν μας οφείλει, εμείς της οφείλουμε, αυτό μην το ξεχάσεις ποτέ!». Αυτή την ιστορική Σχολή εκπροσώπησε με παρρησία στη Σύγκλητο, αναδεικνύοντας το ρόλο που διαδραματίζει στην ελληνική πανεπιστημιακή κοινότητα, στην κοινωνία, στην Εκκλησία”, υπογραμμίζει ο κ. Καραγιάννης.

“Η επιβλητική του μορφή δίδαξε ότι ο σύγχρονος θεολόγος δεν είναι κομπάρσος, αλλά πρωταγωνιστής. Μελετά, στοχάζεται, αφουγκράζεται, συμμετέχει, παρεμβαίνει, προτείνει, διεκδικεί, καθοδηγεί. Όταν ο Καθηγητής λάμβανε το λόγο στη Σύγκλητο το ακροατήριο ανέμενε μετά προσοχής την τοποθέτησή του, καθώς σε αρκετές περιπτώσεις συνιστούσε οδοδείκτη για τις συλλογικές αποφάσεις του ακαδημαϊκού οργάνου”, προσθέτει.

Ο Ηλίας Οικονόμου ανήκε σε όλη την Εκκλησία, η επιρροή του δεν μπορούσε να περιοριστεί σε στενά διοικητικά πλαίσια, δεν ταυτίστηκε με πρόσωπα, υπηρέτησε με αίσθημα ευθύνης την Εκκλησία. Για τον λόγο αυτό τιμήθηκε με διακρίσεις από το Οικουμενικό Πατριαρχείο (επί της Πατριαρχείας του Πατριάρχου Δημητρίου και του Πατριάρχου Βαρθολομαίου), από το Πατριαρχείο Αντιοχείας και από το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων.

Ο αείμνηστος Καθηγητής Ηλίας Β. Οικονόμου

Ο Επικήδειος Λόγος του Αντιπρύτανη ΕΚΠΑ Χρήστου Καραγιάννη:

Συναθροισθήκαμε σήμερα εδώ για το ύστατο χαίρε σε έναν εκ των μεγάλων των θεολογικών γραμμάτων της χώρας μας τον Καθηγητή, το διδάσκαλό μας Ηλία Οικονόμου. Η είδηση της εκδημίας του σκόρπισε τη θλίψη στη Θεολογική Σχολή Αθηνών, στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στην Κόρινθο, στην Ελλάδα. Αναρωτηθήκαμε στο άκουσμά της λυγίζουν οι υψηλές κορυφές; Λύγισε ο ευθυτενής, αγέρωχος, περήφανος Καθηγητής μας; Ναι, λύγισε με ευλάβεια για μία και μοναδική φορά ενώπιον του αγαπημένου του, δομήτορος και σωτήρος Χριστού, αφού προηγουμένως άφησε ανεξίτηλο το στίγμα του επί γης. Άλλωστε για εκείνον ίσχυε πάντα η βιβλική ρήση: «Ἐμπεσούμεθα εἰς χεῖρας Κυρίου καὶ οὐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ὡς γὰρ ἡ μεγαλωσύνη αὐτοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ» (Σοφ. Σειράχ 2:18).»

Ο Ηλίας Οικονόμου γεννήθηκε το 1933 στην Κόρινθο. Μετά τις εγκύκλιες σπουδές στην Εκκλησιαστική Σχολή της πατρίδας του (1952) σπούδασε στη Θεολογική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, απ' όπου αποφοίτησε το 1957. Μεταξύ των ετών 1956-1957 εργάστηκε ως βοηθός ιεροκήρυκα και αρχισυντάκτης του περιοδικού Πνοή της Ι. Μητροπόλεως Κορίνθου. Στη συνέχεια πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές (ως υπότροφος του

Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών) στο Πανεπιστήμιο της Τυβίγγης, παρακολουθώντας σεμιναριακά μαθήματα στην Ευαγγελική, στην Ρωμαιοκαθολική και στη Φιλοσοφική Σχολή του ανωτέρω φημισμένου Πανεπιστημίου.

Επιστρέφοντας στην Ελλάδα εργάστηκε ως Καθηγητής στο Κολλέγιο Αθηνών (1963-1965). Αμέσως μετά ανέλαβε με περισσή υπευθυνότητα διοικητικές θέσεις στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών υπηρετώντας ως Έκτακτος Βοηθός Έδρας (1957) και Τακτικός από το 1963 στη Θεολογική Σχολή Αθηνών. Το 1965 αναγορεύθηκε αριστούχος Διδάκτωρ, υποβάλλοντας προς έγκριση τη μελέτη Πειρασμοί εν τη Παλαιά Διαθήκη, το 1969 εξελίχθηκε σε Υφηγητή, το 1970 σε Έκτακτο Καθηγητή, το 1974 σε τακτικό Καθηγητή και το 2000 κατέστη Ομότιμος.

Ως καθηγητής είχε την επιστημονική ευθύνη της διδασκαλίας, συγγραφής και προαγωγής τριών γνωστικών αντικειμένων, της Εβραϊκής Γλώσσας, της Αρχαιολογίας και Θεσμολογίας της Παλαιάς Διαθήκης και της Ερμηνείας και της Ερμηνευτικής της Παλαιάς Διαθήκης από το εβραϊκό κείμενο. Η μορφή του δέσποζε στις αίθουσες διδασκαλίας. Με όπλο την άρτια, επιστημονική κατάρτισή του, μεταλαμπάδευε αδιακρίτως τη γνώση σε πλήθος φοιτητών με παραστατικό τρόπο. Μπορεί για ορισμένους ο Καθηγητής να φάνταζε αυστηρός, απόμακρος, απλησίαστος. Κι όμως κάθε άλλο παρά αυτό επιδίωκε κατά τη συναναστροφή του με τους φοιτητές. Η στάση του έναντι των διδασκομένων είχε αξιακό χαρακτήρα, καθώς γαλουχημένος με την γνήσια, παραδοσιακή, ελληνική παιδεία, ως ένθερμος υποστηρικτής της, προσπαθούσε με την ακαδημαϊκή του στάση να διδάξει το σεβασμό του μαθητή προς τον διδάσκοντα, την τήρηση της ιεραρχίας, της τάξης, της ευπρέπειας. Απεχθάνονταν την κολακεία, την δουλικότητα, τους οσφυοκάμπτες. Προτιμούσε να έχει κοντά του ευφυείς, ευγενείς, εργατικούς, αποτελεσματικούς, όλους εκείνους που αντιλαμβάνονταν έναν κώδικα αξιών που προτάσσει αρχές και εργατικότητα. Με αυτό το κριτήριο επέλεξε ως διάδοχό του και στενό συνεργάτη του τον Καθηγητή Νικόλαο Ολυμπίου.

Πέραν των τριών προαναφερθέντων επιστημονικών πεδίων το έργο του επεκτάθηκε στον Ιουδαϊσμό, σε Μελέτες Ερμηνευτικής και Ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης και Μεταφράσεις της Αγίας Γραφής (του βιβλίου της Εσθήρ και των Ψαλμών του Δαβίδ).Επίσης ασχολήθηκε και με ευρύτερα θεολογικά θέματα και προβλήματα, υπαγόμενα στις θεματολογικές ενότητες: Θεολογία-Ηθική-Κοινωνιολογία, Φιλοσοφία της Γλώσσας, Θεωρία της Λογοτεχνίας Ερμηνευτική των Ελλήνων Πατέρων της Εκκλησίας, Θεολογική Οικολογία, Σημειολογία, Ομιλητική και Λειτουργική Θεολογία, Εκκλησιαστική Ιστορία, Θεολογία της Νεοελληνικής Ιστορίας, Ορθόδοξη Εκκλησία (Οικουμενικό Πατριαρχείο, Πατρ. Ιεροσολύμων, Πατρ. Μόσχας, Εκκλησία Ελλάδος κ.ά.), ενώ για όσους δεν το

γνωρίζουν υπηρέτησε με επιτυχία και την ποίηση.

Ο αείμνηστος καθηγητής συνέγραψε περί τα 12 βιβλία και πολυάριθμα επιστημονικά άρθρα ερευνητικού περιεχομένου, διακρινόμενα για τις καινοτομίες τους. Μεταξύ αυτών ενδεικτικά αναφέρουμε τα έργα Θεολογία και Οικολογία, Γραμματική της Εβραϊκής Γλώσσας, Ιστορική Γεωγραφία της Αγίας Γης, Αρχαιολογία και Θεσμολογία της Βιβλικής Παλαιστίνης, Ερμηνευτικό Υπόμνημα στο βιβλίο της Εσθήρ. Δημοσίευσε μελέτες σε συλλογικούς τόμους και έγκριτα ειδικά λεξικά του Εξωτερικού γερμανιστί, αγγλιστί και ιταλιστί, ενώ σημαντικός αριθμός επίκαιρων άρθρων του δημοσιεύθηκαν στον ελληνικό τύπο.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του στη Θεολογική Σχολή Αθηνών διετέλεσε Διευθυντής, επί σειρά ετών, του Τομέα Πολιτιστικού Βίου της Μεσογείου και Πηγών του Χριστιανισμού του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας,

Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας, Κοσμήτωρ για δυο θητείες 1980-1981 και 1989-1992, μέλος της Συγκλήτου και αναπληρωματικό και τακτικό μέλος του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του ΕΚΠΑ.

Οι παλαιότεροι αλλά και οι νεότεροι ενθυμούνται την εμβληματική παρουσία του στην Κοσμητεία που συνδυάστηκε με καρποφόρο θητεία. Ο Καθηγητής αγαπούσε με όλο του το είναι τη Σχολή. Όταν κλήθηκα να αναλάβω τα πολυεύθυνα καθήκοντα του Κοσμήτορα με κάλεσε να μοιραστεί μαζί μου σκέψεις και ιδέες, το όραμα που εξακολουθούσε να έχει για την τροφό Σχολή μας και όταν την επισκέφθηκε για τελευταία φορά, και την είδε ανακαινισμένη, εμφανώς συγκινημένος μου είπε χαρακτηριστικά, κρατώντας μου το χέρι, «την πονάω τη Σχολή γιατί την αγαπώ και σε αυτή οφείλουμε όλοι μας, δεν μας οφείλει, εμείς της οφείλουμε, αυτό μην το ξεχάσεις ποτέ!». Αυτή την ιστορική Σχολή εκπροσώπησε με παρρησία στη Σύγκλητο, αναδεικνύοντας το ρόλο που διαδραματίζει στην ελληνική πανεπιστημιακή κοινότητα, στην κοινωνία, στην Εκκλησία. Η επιβλητική του μορφή δίδαξε ότι ο σύγχρονος θεολόγος δεν είναι κομπάρσος, αλλά πρωταγωνιστής. Μελετά, στοχάζεται, αφουγκράζεται, συμμετέχει, παρεμβαίνει, προτείνει, διεκδικεί, καθοδηγεί. Όταν ο Καθηγητής λάμβανε το λόγο στη Σύγκλητο το ακροατήριο ανέμενε μετά προσοχής την τοποθέτησή του, καθώς σε αρκετές περιπτώσεις συνιστούσε οδοδείκτη για τις συλλογικές αποφάσεις του ακαδημαϊκού οργάνου.

Καινοτόμος και μεθοδικός διοργάνωσε πλήθος μικρών και δύο μείζονα Διεθνή και Πανορθόδοξα Συμπόσια: Το 1995 διοργάνωσε διορισθείς από την Α.Θ.Π. τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο, το Διεθνές και Διεπιστημονικό Συμπόσιο για τα 1900 χρόνια από τη συγγραφή του βιβλίου της Αποκαλύψεως του Ιωάννου.

Το μεγαλειώδες αυτό συμπόσιο συνδέθηκε με την Οικολογία, έλαβε χώρα στην Αθήνα, στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και στην Πάτμο, το νησί της Αποκάλυψης, στρέφοντας με εμφαντικό τρόπο την διεθνή και εγχώρια επιστημονική κοινότητα και την κοινωνία σε ζητήματα που σχεδόν σαράντα έτη μετά φαντάζουν επίκαιρα περισσότερο από ποτέ. Το 2000, μετά από Πανορθόδοξη απόφαση, ηγήθηκε της διοργάνωσης του Πανορθόδοξου Συμποσίου στα Ιεροσόλυμα, για τη Δισχιλιετηρίδα από τη Γέννηση του Χριστού. Διερωτώμαι ποιος άλλος θα είχε την τόλμη να αναλάβει ένα τόσο δύσκολο εγχείρημα, παγκόσμιας ακτινοβολίας και να το φέρει εις πέρας με απόλυτη επιτυχία. Αρωγός, συνοδοιπόρος, ακάματος εργάτης και στις δύο αυτές κορυφαίες στιγμές, για την ελληνική επιστημονική κοινότητα της θεολογίας, ήταν ο Καθηγητής Νικόλαος Ολυμπίου.

Παράλληλα με την ακαδημαϊκή του δραστηριότητα έθεσε εαυτόν στη διακονία της Εκκλησίας υπηρετώντας ως μέλος της Συνοδικής Επιτροπής «Τύπου και Διαφωτίσεως» και της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής «Θείας καί Πολιτικής Οικονομίας και Οικολογίας», της οποίας εισηγήθηκε την συγκρότηση. Ο Ηλίας Οικονόμου ανήκε σε όλη την Εκκλησία, η επιρροή του δεν μπορούσε να περιοριστεί σε στενά διοικητικά πλαίσια, δεν ταυτίστηκε με πρόσωπα, υπηρέτησε με αίσθημα ευθύνης την Εκκλησία. Για τον λόγο αυτό τιμήθηκε με διακρίσεις από το Οικουμενικό Πατριαρχείο (επί της Πατριαρχείας του Πατριάρχου Δημητρίου και του Πατριάρχου Βαρθολομαίου), από το Πατριαρχείο Αντιοχείας και από το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων.

Αυστηρός, δίκαιος, οξύνους, διορατικός, καινοτόμος, οραματιστής, τεχνοκράτης, απαιτητικός, τελειομανής είναι ορισμένα από τα επίθετα που θα μπορούσαν να αποδώσουν την προσωπικότητά του. Κατά βάθος στα δικά μου μάτια φάνταζε πάντα ως ο κοσμοπολίτης, αιώνιος έφηβος, ο γεννημένος με αστική ευγένεια, ο οποίος με εφόδιο τη σοφία ετών δεν διστάζει να ακολουθήσει τα σύγχρονα ρεύματα, την τεχνολογία, την επικοινωνία, τη διάδραση με την κοινωνία. Αστείρευτος σε ιδέες και ενέργεια, με παροιμιώδη αυτοπεποίθηση, ήταν πάντα έτοιμος να αφομοιώσει κάθε νέα τάση, επί τη βάσει ενός άρτια δομημένου αξιακού, περιεχομένου και να καταθέσει υλοποιήσιμες προτάσεις. Ακόμα κι όταν άκουγε μία διαφορετική προσέγγιση, η αρχική διστακτικότητά του, ακόμα και η διαφωνία του στη συνέχεια μετατρέπονταν σε ενισχυτική κατάθεση νέων, εφαρμόσιμων ιδεών.

Ο Καθηγητής Ηλίας Οικονόμου, ο πιστός, τρυφερός σύντροφος της αξιοσέβαστης Κας Έφης και στοργικός πατέρας των δύο πολυαγαπημένων του τέκνων, του Πέτρου και της Ελένης, ήταν ανέκαθεν μέλος του μέλλοντος και έτσι

θα παραμείνει στις καρδιές όλων όσων συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ για να αποδώσουμε τον ύστατο φόρο τιμής σε έναν πραγματικό μεγάλο ακαδημαϊκό του ΕΚΠΑ, του οποίου οι ιδέες και οι διδαχές θα συνεχίσουν να εμπνέουν και να εφαρμόζονται στο πεδίο από όλους όσοι αγαπούν με την ίδια, πηγαία ζέση τη Θεολογική Σχολή Αθηνών, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, την Εκκλησία, την Ελλάδα.

Αείμνηστε καθηγητά,

Το βιβλίο της Σοφίας Σολομώντος που τόσο αγαπήσατε αναπτύσσει την ελπίδα της αθανασίας και την προοπτική της μεταθανάτιας ζωής των δικαίων παράθεῖ στην αιωνιότητα (2:23): Ὅτι ὁ θεὸς ἔκτισεν τὸν ἄνθρωπον ἐπ’ ἀφθαρσίᾳ καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ἀϊδιότητος ἐποίησεν αὐτόν· Επομένως, ο θάνατος είναι φαινομενικά μόνον το τέλος των δικαίων. Οι δίκαιοι είναι και θα παραμείνουν στα χέρια του Θεού ακόμη και μετά θάνατον (3:1): «Δικαίων δὲ ψυχὰὶ ἐν χειρὶ θεοῦ, ἢ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης». Με την προσευχή τούτη η στιγμή να είναι φαινομενικά το τέλος του πολυαγαπημένου Καθηγητή μας και ο Κύριος να τάξει την ψυχή του εν σκηναίς δικαίων και να την αναπαύσει εν κόλποις Αβραάμ εκφράζουμε εκ μέρους του συνόλου της ακαδημαϊκής κοινότητας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών τα ειλικρινή συλλυπητήρια μας στην Κα Έφη, τον Πέτρο, την Ελένη και στις πολυαγαπημένες εγγονές του.

ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥ Η ΜΝΗΜΗ!